

NORGES HØYESTERETT

Den 5. juli 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bergsjø, Østensen Berglund og Steinsvik i

HR-2024-1278-U, (sak nr. 24-093220SIV-HRET), sivil sak, habilitet:

Unitech Energy Research & Development Center AS (advokat Line Nilsen)

mot

Siva Bømlo Eiendom AS (advokat Morten Brandhaug)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmålet om alle dommerne i Frostating lagmannsrett er inhabile ved behandlingen av en sivil ankesak.
- (2) Unitech Energy Research & Development Center AS («Unitech») reiste ved stevning 7. juni 2023 søksmål mot Siva Bømlo Eiendom AS («SBE»). Søksmålet gjelder rettmessigheten av hevingen av en leieavtale til et næringsbygg og tilhørende erstatningskrav. SBE tok til motmæle og reiste motsøksmål med krav om erstatning fra Unitech.
- (3) SBE innga 4. oktober 2023 begjæring om midlertidig forføyning hvor det blant annet ble bedt om at Unitech skulle forbys tilgang til deler av næringsbygget. Unitech tok til motmæle og begjærte midlertidig forføyning for tilgang til de samme delene av bygget.
- (4) Trøndelag tingrett avsa 31. oktober 2023 kjennelse der begjæringen om midlertidig forføyning fra SBE ble tatt til følge, mens Unitechs begjæring ikke ble tatt til følge. Unitech anket kjennelsen.
- (5) Frostating lagmannsrett avsa 19. januar 2024 kjennelse der anken ble forkastet. Unitech anket kjennelsen. Høyesteretts ankeutvalg besluttet 14. mars 2024 å nekte anken fremmet med hjemmel i tvisteloven § 30-5, se HR-2024-522-U.
- (6) Trøndelag tingrett avsa 29. januar 2024 dom i søksmålene. SBE ble i hovedsøksmålet frifunnet for erstatningskravet. Tingretten fant at SBEs heving av leiekontrakten var rettmessig. I motsøksmålet ble SBE tilkjent erstatning fra Unitech. Unitech anket dommen. SBE innga avledet anke.

- (7) Under saksforberedelsen i Frostating lagmannsrett fremmet Unitech i prosesskriv 6. juni 2024 habilitetsinnsigelse mot alle lagmannsrettens dommere og ba om at saken overføres til Borgarting lagmannsrett etter domstoloven § 38 eller § 119.
- (8) Frostating lagmannsrett har i brev 12. juni 2024 bedt Høyesteretts ankeutvalg vurdere om alle dommerne i lagmannsretten er inhabile ved behandlingen av ankesaken. Det er vist til at Unitech anfører at dommerne er inhabile etter domstoloven § 108 fordi lagmannsretten prejudisielt tok stilling til sakens sentrale spørsmål i avgjørelsen om midlertidig forføyning, og til at Unitech ikke har tillit til at lagmannsretten kan opptre upartisk. Det er også vist til at SBE anfører at alle dommerne ikke er inhabile. Videre ber lagmannsretten om at utvalget vurderer Unitechs søknad om overføring til Borgarting lagmannsrett.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det er spørsmål om å vurdere habiliteten til dommerne i Frostating lagmannsrett, jf. domstoloven § 117 andre ledd tredje punktum. Utvalget har full kompetanse i saken, se HR-2023-1883-U avsnitt 6 med videre henvisning.
- (10) Domstoloven § 108 fastsetter at ingen må være dommer «når andre særegne omstendigheter foreligger, som er skikket til å svekke tilliten til hans uhildethet». Bestemmelsen skal anvendes i samsvar med de kravene som stilles til en uavhengig og upartisk domstol etter Grunnloven § 95 og Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6 nr. 1. De rettslige utgangspunktene for vurderingen er nærmere beskrevet i blant annet HR-2024-1036-A avsnitt 10.
- (11) Høyesterett har flere ganger uttalt at det i utgangspunktet ikke anses som en særegen omstendighet at en dommer tidligere har hatt befatning med partene og sakskomplekset i samme instans. I HR-2020-196-U avsnitt 17 er dette uttrykt slik:
- «Det alminnelige utgangspunktet er at en dommers tidligere befatning med partene og sakskomplekset i samme instans ikke medfører inhabilitet, jf. blant annet HR-2017-1476-U avsnitt 6. En dommer forutsettes normalt å kunne revurdere sin oppfatning av en sak på bakgrunn av nytt materiale, se Rt-2012-871 avsnitt 17. Utgangspunktet må likevel fravikes i enkelte tilfeller. Dette kan blant annet være hvis dommeren i en sak har tatt stilling til faktiske omstendigheter som er sentrale også i den etterfølgende saken, eller dersom dommeren har uttalt seg om en parts troverdighet eller karaktertrekk, se Rt-2013-409 avsnitt 36 med videre henvisninger.»
- (12) Dette utgangspunktet gjelder også for dommere som tidligere har truffet en midlertidig avgjørelse i sakskomplekset, jf. blant annet Rt-2014-142 avsnitt 17, Rt-2008-1464 avsnitt 8, Rt-1999-1838 og Bøhn, *Domstoloven – kommentarutgave*, Juridika, note 5.10 til § 108, à jour per 9. mai 2024.
- (13) Utgangspunktet er altså at de dommerne i lagmannsretten som traff avgjørelsen om midlertidig forføyning, ikke er inhabile til å behandle anken over tingrettens dom i søksmålet. Det beror på en konkret vurdering om én eller flere enkeltdommere likevel kan være inhabile til å behandle ankesaken. Dette spørsmålet skal ikke ankeutvalget avgjøre.
- (14) Utvalget bemerker at domstoloven ikke har noen regel om avledet inhabilitet for embetsdommere i kollegiale domstoler. Det følger av langvarig rettspraksis at inhabilitet for én eller flere dommere ikke uten videre fører til at de andre dommerne ved domstolen blir inhabile. Dersom andre dommere skal være inhabile, må det foreligge særlige forhold som

gjør at det kan stilles spørsmål ved om kollegaene vil stå fritt ved avgjørelsen, se HR-2023-1883-U avsnitt 11 med videre henvisninger.

- (15) Det er dermed ikke tilstrekkelig for å konstatere inhabilitet for alle dommerne at bestemte dommere ved Frostating lagmannsrett har truffet avgjørelsen om midlertidig forføyning, og heller ikke om situasjonen skulle være at én eller flere dommere i lagmannsretten viser seg å være inhabile ut fra konkrete vurderinger. Det er videre ikke avgjørende at Unitech mangler tillit til at dommerne i Frostating lagmannsrett kan opptre upartisk.
- (16) Ankeutvalget er etter dette kommet til at alle dommerne i Frostating lagmannsrett ikke er inhabile til å behandle ankesaken.
- (17) Unitech har i prosesskriv til Frostating lagmannsrett begjært saken overført til Borgarting lagmannsrett, uavhengig av om dommerne anses inhabile, jf. domstolloven § 38, alternativt domstolloven § 119.
- (18) I oversendelsesbrevet fra Frostating lagmannsrett til Høyesterett, som er sendt partene i kopi, fremgår det at lagmannsrettens foreløpige vurdering er at det ikke foreligger særlige grunner som gjør det påkrevd eller hensiktsmessig å beslutte overføring av saken til Borgarting lagmannsrett etter domstolloven § 38. Ankeutvalget er enig i den vurderingen.
- (19) Etter domstolloven § 119 første ledd kan en sak etter søknad fra domstolens leder besluttes overført til en sideordnet domstol uten at den overordnede domstol trenger å ta stilling til en inhabilitetsinnsigelse, se HR-2021-2421-U avsnitt 6. I saken her er det Unitech som har påberopt seg denne bestemmelsen overfor lagmannsretten. Førstelagmannen i Frostating lagmannsrett har ikke fremsatt en ubetinget søknad om overføring, men forelagt spørsmålet om inhabilitet for ankeutvalget, jf. domstolloven § 117 andre ledd tredje punktum. Det følger av ankeutvalgets syn på inhabilitetsinnsigelsen at det ikke vil være grunnlag for overføring av saken etter domstolloven § 119.
- (20) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Alle dommerne i Frostating lagmannsrett er ikke inhabile.

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Kine Steinsvik
(sign.)